31/03/2021

«Χαλεπόν η πανδημία, χαλεπότερον η αμετανοησία»

/ Ιερές Μονές

Στην Ιστορική Ιερά Μονή Παναγίας Αντινίτσης μετέβη όρθρου βαθέος σήμερα ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Συμεών, προκειμένου να τελέσει την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων και να ευλογήσει πατρικώς την Ιερά Αδελφότητα της Μονής, στο πλαίσιο των ποιμαντικών του επισκέψεων στις Ιερές Μονές της Μητροπόλεως καθ' όλη την διάρκεια της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Τον Σεβασμιώτατο καλωσόρισαν και προϋπάντησαν εγκαρδίως στα προπύλαια της Μονής, ο Άγιος Καθηγούμενος, Πανοσιολ. Αρχιμ. π. Αμβρόσιος Αναστασίου και οι Πατέρες της Αδελφότητος.

Ο Σεβασμιώτατος κ. Συμεών κατά την διάρκεια της Αρχιερατικής Θείας Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμίων Δώρων, αφιέρωσε την διακονία του Θείου

Λόγου στην ΛΘ’ Ομιλία του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, την οποία είχε εκφωνήσει ο Άγιος Πατήρ της Εκκλησίας μας για την παύση μίας θανατηφόρου πανδημίας που έπληττε την πατρίδα μας το έτος 1347 ή 1348.

Παρακολουθήστε το σχετικό βίντεο:

Ο Σεβασμιώτατος απευθυνόμενος στους παρισταμένους Πατέρες, αλλά και στους αναρίθμητους ακροατές του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Ιεράς Μητροπόλεως, τόσο στους εγγύς, οι οποίοι παρακολουθούσαν την Θεία Λειτουργία μέσω των ερτζιανών κυμάτων, όσο και στους μακράν, οι οποίοι νοερώς ευρισκόταν στο Καθολικό της Μονής, μέσω του διαδικτύου, με επεξηγηματικό τρόπο ανέλυσε την ομιλία αυτή του Αγίου Γρηγορίου, κάνοντας αναγωγές στην πανδημία του τότε και στην πανδημία του σήμερα, η οποία πλήττει την πατρίδα μας και τον κόσμο ολόκληρο, σημειώνοντας χαρακτηριστικά:

«Πανοσιολογιώτατε Άγιε Καθηγούμενε, Άγιοι Πατέρες και αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, αγαπητοί μας ακροατές της Ιεράς μας Μητροπόλεως βρισκόμαστε στο κατανυκτικό Καθολικό της Ιεράς Μονής Παναγίας Αντινίτσης, τελούμε την Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία και μας δίδεται η ευκαιρία να αφιερώσουμε την διακονία του λόγου σήμερα στον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, καθώς η Β΄ Κυριακή των Νηστειών, την οποία διανύσαμε και διανύουμε αυτή την εβδομάδα είναι αφιερωμένη στον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά.
Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ως ποιμένας, ως πατέρας στοργικός, ως οξυδερκής πνευματικός ηγέτης το 1347 ή το 1348 σε μία λιτανεία, σε μία δέηση, σε μία προσευχή, η οποία έγινε για την τότε ασυνήθη και γενική πληγή του θανάτου, για πανδημία, η οποία έπληξε την πατρίδα μας εκείνη την εποχή και κατά πάσα πιθανότητα την Λήμνο, όπου βρισκόταν τότε ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς εξεφώνησε μια σημαντική ομιλία, απηύθυνε λόγο καρδιάς στους αδελφούς του σε σχέση με την πανδημία και την διαχείριση της. Όχι ασφαλώς την υγειονομική διαχείριση, διότι αυτό ήταν, είναι και θα είναι αντικείμενο των ιατρών, των επιστημόνων, αλλά την πνευματική διαχείριση, το οποίο είναι αντικείμενο των ποιμένων, αλλά και όλων των χριστιανών.
Και η ομιλία του αυτή, που θα ήθελα να την μελετήσουμε, έστω και εν συντομία, έχει να μας πει πολλά για την σημερινή εποχή, καθώς βρισκόμαστε εν μέσῳ πανδημίας.
Ξεκινάει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς την ομιλία του με μία ομολογία. Είναι πάρα πολύ σημαντικό να δούμε την αφετηρία του λόγου του και να σκεφτούμε τι κάνουμε εμείς οι σημερινοί χριστιανοί. Ξεκινούμε με την ίδια ομολογία ή πλάθουμε

θεωρίες συνωμοσίας ή προσπαθούμε να αναζητήσουμε ευθύνες ή σχέδια πονηρά, δολιότητας, πονηρίας ή πανουργίας σε σκοτεινές δυνάμεις κοντά ή μακριά μας;
Έρχεται να θέσει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς ένα ερώτημα υπαρξιακό, πώς θα ακούσει την προσευχή μας ο Θεός, πώς θα εισακουσθούν τα αιτήματα μας. Και εν προκειμένῳ, ποια είναι τα αιτήματα; Η απαλλαγή από την πανδημία, η οποία έπληττε εκείνη την εποχή και η οποία πλήττει και σήμερα την δική μας εποχή. Πώς λοιπόν εμείς, οι οποίοι έχουμε εγκαταλείψει τις εντολές του Θεού, πώς θα μπορέσουμε να προσευχηθούμε και πώς θα μπορέσει να εισακουσθεί η προσευχή μας για την απαλλαγή της πανδημίας; Να φανταστείτε πόσο μακριά απέχουμε εμείς από αυτό το ήθος, πόσο απέχουν οι σημερινοί χριστιανοί, όπου κανένας δεν δέχεται να αναλάβει την προσωπική του ευθύνη, αλλά αντίθετα εύκολα μεταθέτουν τις ευθύνες κάπου αλλού και προσπαθούν μέσα από αυτή την πρακτική να κατοχυρώσουν τον θρησκευτικό τους εγωισμό, την θρησκευτική τους αυταρέσκεια.
Και συνεχίζει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, επειδή μπορεί κάποιος να σκεφτεί «έχουμε κάνει εμείς τόσο μεγάλα αμαρτήματα; εμείς οι οποίοι είμαστε καλοί χριστιανοί, πηγαίνουμε στην Εκκλησία, νηστεύουμε, εξομολογούμεθα, κάνουμε πνευματική ζωή»; Και απαντά ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς πάλι καίρια, διεισδυτικά: όλοι έχουμε αμαρτήσει, άλλος λίγο, άλλος πολύ, όλα τα είδη της αμαρτίας, όλοι είμαστε αχρείοι, αυτό λέει το Ευαγγέλιο, αυτό που μας διδάσκει ο Χριστός, «ἀχρεῖοι δοῦλοι ἐσμέν». Αυτοί που λέμε ότι πιστεύουμε στο Ευαγγέλιο του Χριστού έχουμε την δύναμη να αναγνωρίσουμε, ότι είμαστε αχρείοι δούλοι, «ὅτι πάντες ἠνομήσαμεν, ὅτι πάντες ἡμαρτήσαμεν»; Και αναλύει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και φέρνει σειρά συγκεκριμένων παραδειγμάτων, ενδεικτικά τα απαριθμεί για να δείξει το μέγεθος της αποστροφής του Θεού και της απόστασης του ανθρώπου από τον Θεό. Δεν λέει ότι είμαστε «κατακεκριμένοι υπό του Θεού», αλλά ότι είμαστε «αυτοκατάκριτοι». Δεν είναι ο Θεός ο τιμωρός, που έρχεται να μας καταδικάσει, αλλά εμείς οι ίδιοι αυτοκαταδικάζουμε τον εαυτό μας. Εμείς οι ίδιοι με τις αποφάσεις μας και με τις επιλογές μας και με την στάση ζωής την οποία επιλέγουμε, καθορίζουμε την σχέση μας με τον Θεό και δυστυχώς επιλέγουμε μια σχέση απόστασης και όχι μια σχέση αγάπης και κοινωνίας.
Και αναλύει για την μέθη. Μήπως εμείς οι άνθρωποι δεν μεθούμε; Και δεν μεθούν μονάχα όσοι μεθούν από το ποτό, όσοι είναι εξαρτημένοι από διάφορες ουσίες, αλλά και όσοι είμαστε εξαρτημένοι από οποιαδήποτε πάθη, από οποιεσδήποτε ηδονές, που μοιάζουμε μεθυσμένοι τελείως. Άλλωστε και πολλοί εκ των επιστημόνων δυστυχώς, μεθυσμένοι είναι κι αυτοί από την δήθεν επιστήμη τους και δυστυχώς αντί να παίρνουν ορθές αποφάσεις φάσκουν και αντιφάσκουν και οδηγούν σε απόγνωση και απελπισία και σε αδιέξοδα και «κάνουν οχτάρια» χωρίς να μπορούν να βρουν ποια είναι η σωστή διαχείριση, ακόμη και σε υγειονομικό

επίπεδο της πανδημίας.
Στη συνέχεια φέρνει παραδείγματα από την προϊστορία την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς.
Και ομιλεί στη συνέχεια για την πορνεία. Πόσα σπίτια δεν έχει καταστρέψει το κυνήγι της ηδονής! Πόσους ανθρώπους δεν τους έχει εξαθλιώσει το κυνήγι της ψεύτικης και απατηλής ηδονής και η ικανοποίηση της σάρκας!
Και στη συνέχεια μιλάει για την μοιχεία. Βρισκόμαστε σε μια παραζάλη, όταν βλέπουμε διαλυμένα σπίτια, διαλυμένες οικογένειες. Πώς μια κοινωνία σε μια τέτοια κατάσταση μπορεί να διαχειριστεί τέτοιες πανδημίες και τέτοιες δυσκολίες;
Και φέρνει το παράδειγμα της κλοπής, ενός άλλου μεγάλου πάθους, που ενδεχομένως να σκεφτεί ένας άνθρωπος «εγώ δεν πήγα σ' ένα μαγαζί να κλέψω, ν' αρπάξω κάτι». Αλλά η κλοπή δεν είναι μόνο το να πάρεις κάτι, κλοπή είναι η αδικία, κλοπή είναι να μη δίνεις σ' αυτόν που χρωστάς, να μη πληρώνεις αυτόν που σου δουλεύει. Κλοπή είναι κάθε είδους φύσεως εξαπάτηση.
Και λέει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς φέρνοντας αυτά τα χαρακτηριστικά παραδείγματα ότι είμαστε άξιοι πληγών. Μην απορούμε για την πανδημία, η οποία μας έχει βρει. Είναι πολύ μικρή μπροστά σ' αυτά τα οποία έχουμε κάνει. Όχι ότι ο Θεός μας τιμωρεί για ό, τι έχουμε κάνει, αλλά είναι αποτέλεσμα των επιλογών μας. Για νουθεσία σας τα έχω γράψει όλα αυτά. Όλα αυτά σας τα λέω για να σας προφυλάξω, για να σας προειδοποιήσω, να καταλάβουμε ότι αν πέφτουμε σε αυτά τα αμαρτήματα και σε τέτοιες καταδίκες, τότε μόνοι μας καθ' υποβάλλουμε τους εαυτούς μας σε πληγές, σε ταλαιπωρίες και στον θάνατο, τονίζει ο Ιερός Πατήρ της Εκκλησίας μας.
Να, η απάντηση στο γιατί της πανδημίας του τότε και του σήμερα, για όλα αυτά και τα όμοιά τους παιδευόμαστε και θα παιδευόμαστε. Να η τραγωδία του ανθρώπου. Από την μία ποθούμε την λύση από αυτές τις επήρειες, τις ασθένειες. Από την άλλη όμως τα πταίσματα, τα οποία μας παιδεύουν, τα αυξάνουμε, δεν παύουμε επιτέλους την αμαρτία.
Και θέλετε να σας δώσω ένα παράδειγμα μεγάλης αμαρτίας; Η πλεονεξία, η μεγαλύτερη αμαρτία. Και φέρνει παράδειγμα μέσα από την ίδια την πανδημία εκείνης της εποχής, που ήταν μία ίωση, ένας ιός στο αίμα, που δημιουργούσε υπεραιμία, αύξηση του αίματος, με αποτέλεσμα να οδηγεί τον άνθρωπο στον θάνατο, λόγῳ αυξημένου κυκλοφοριακού. Το αίμα επειδή υπάρχει σε πλεονεξία, ένα από τα στοιχεία του σώματος, βλέπετε ότι φέρνει τον θάνατο στους ασθενείς. Όπως η πλεονεξία του αίματος στο σώμα φέρνει τον θάνατο, έτσι και στην ψυχή η πλεονεξία φέρνει τον θάνατο και διώχνει και εγκαταλείπει την χάρη του Θεού από την ζωή μας.
Αυτή είναι λοιπόν η πιο σοβαρή αιτία της παιδεύσεως και της ταλαιπωρίας μας. Και πράγματι αν δούμε την προ κορωνοϊού εποχή, προ της πανδημίας, μία λέξη

χαρακτήριζε την εποχή μας, η πλεονεξία. Πλεονεξία στις σχέσεις μας, πλεονεξία στις απολαύσεις, πλεονεξία στα δικαιώματα, πλεονεξία στις διεκδικήσεις, πλεονεξία στον γάμο, στην οικογένεια, στην κατανάλωση, πλεονεξία παντού. Κανένας μας δεν αρκέστηκε στα αναγκαία, στα απαραίτητα, να δώσει προτεραιότητα στις πνευματικές σχέσεις, στις πνευματικές επαφές, στην αγάπη μεταξύ των ανθρώπων. Βλέπουμε ότι ακόμη και τώρα οι άνθρωποι μετρούν τις σχέσεις ανάλογα με το τι θα πάρουν. Πόσο έχουν δηλητηριαστεί οι σχέσεις μας από την πλεονεξία, η οποία είναι απόρροια του εγωισμού και της φιλαυτίας.

Τι ωραία εικόνα που μας δίνει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς για το πώς να προσεγγίσουμε τις εικόνες, που βλέπουμε εμείς σήμερα στην τηλεόραση, με τις εντατικές γεμάτες, με τις μονάδες Covid γεμάτες, με τα ασθενοφόρα να πηγαινοέρχονται, με τα νεκροταφεία μας δυστυχώς γεμάτα. Λέει ο Άγιος Γρηγόριος στους αδερφούς του εκείνης της εποχής μας ότι επιτρέπει ο Θεός και οικονομεί να βλέπουμε με τα μάτια μας την εικόνα του θανάτου, τους ανθρώπους να πεθαίνουν γύρω μας, να πέφτουν κάτω νεκροί, ώστε δια της θέας του θανάτου «ἐναγόμεθα πρός μετάνοιαν καί μελέτην τῶν μετά θάνατον».

Αυτό είναι το ερώτημα, βλέποντας αυτό τον θάνατο γύρω μας σε τι οδηγούμαστε; Σε τρομοκρατία, σε φόβο, σε πανικό, σε επιπολαιότητα από την άλλη μεριά, σε άρνηση, σε συνωμοσία; Να οδηγηθούμε σε μετάνοια και σε μελέτη του θανάτου, σε μνήμη του θανάτου. Και αυτή θα είναι η μεγάλη ευλογία της πανδημίας. Γιατί η πανδημία είναι ευκαιρία για μετάνοια, είναι ευκαιρία προς μία αληθή φιλοσοφία, για να επαναξιολογήσουμε την ζωή μας και να ξαναδούμε τις προτεραιότητες μας.

Γι’ αυτό και έτσι θα κλείσουμε από τον λόγο αυτό του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά με την πρόσκληση, την οποία μας απευθύνει. Από τώρα, από σήμερα να δούμε το μέγεθος, το πλήθος των αμαρτιών μας και να επιστρέψει ο καθένας μας. Αυτή είναι η πρόσκληση της πανδημίας, η επιστροφή στον Κύριο. Αυτό έχουμε ανάγκη να γιατρεύσουμε, λέει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, «τήν ἡμετέραν κακίαν», διότι αυτή είναι η πιο σοβαρή πανδημία, αυτή είναι η πραγματική πανδημία, ο κορωνοϊός είναι το γέννημα της κακίας και της αμαρτίας. Πράγματι «χαλεπόν ὁ θάνατος», τον οποίο βιώνουμε, δεινό, απαίσιο, φρικτό θέαμα ο θάνατος, αλλά τι είναι ακόμη πιο φρικτό; Το να μην επιστρέψουμε πίσω στον Θεό από τις αμαρτίες μας. Αυτός είναι χειρότερος θάνατος, μας επισημαίνει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς.

Και ολοκληρώνει λέγοντας μας ότι αν μετανοήσουμε, αν επιστρέψουμε στον Θεό έχουμε δύο μεγάλα κέρδη. Ένα που αφορά το τώρα κι ένα που αφορά τους αιώνας των αιώνων, την μέλλουσα ζωή. Ποιο είναι το νύν; Είναι ότι θα σταματήσει το θανατικό, θα σταματήσει αυτή η θλίψη. Αφετέρου «ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῆς ἀθανάτου ζωῆς ἐπιτύχημεν». »

Προ της απολύσεως ο Άγιος Καθηγούμενος π. Αμβρόσιος, ερμηνεύοντας υιικώς τα

αισθήματα και των Πατέρων της Αδελφότητος, ευχαρίστησε τον Σεβασμιώτατο για την πατρική αγάπη, το ανύσταχτο ενδιαφέρον και την στοργική φροντίδα με την οποία περιβάλλει την Αδελφότητα, αλλά και την τόσο αγιαστική και επιστηρικτική πατρική του παρουσία, τόσο στην Ιερά Μονή, όσο και στις άλλες Ιερές Μονές της Φθιώτιδος, «ιδιαίτερα αύτη την περίοδο κατανύξεως, που επισκέπτεστε Σεβασμιώτατε τους κατεξοχήν ιερούς τόπους κατανύξεως και προσευχής, τις Ιερές Μονές και η παρουσία σας είναι πηγή δύναμης και ευλογίας για τους μοναχούς και τις μοναχές της Μητροπόλεως μας», όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο π. Αμβρόσιος, ο οποίος στη συνέχεια ευχήθηκε με την χάρη, προστασία και σωτήρια επέμβαση της Παναγίας μας και δια των τιμίων ευχών του Σεβασμιωτάτου σύντομα να περάσει αυτή η υγειονομική και πνευματική πανδημία, η οποία ταλαιπωρεί τον κόσμο ολόκληρο και όλοι μαζί Επίσκοπος, Κλήρος και Λαός υγιείς και χαίροντες να δοξάσουν το όνομα της Παναγίας.

Ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε τον π. Αμβρόσιο και τον συνεχάρη για την πνευματική πρόοδο και εξέλιξη της Ιεράς Μονής, οι πνευματικοί καρποί της οποίας απλώνονται σε ολόκληρη την Φθιώτιδα και αλλού και ευχήθηκε σύντομα να αυξηθεί η Αδελφότητα και να αναβιώσει η Ιστορική αυτή Μονή στιγμές παλαιού μεγαλείου και δόξας.

Πριν την αναχώρησή του από τη Μονή ο Σεβασμιώτατος είχε την ευκαιρία για μία πνευματική και ουσιαστική συζήτηση με τον Άγιο Καθηγούμενο και τους Πατέρες,

© Δημήτρης Αναγνώστου

© Δημήτρης Αναγνώστου

© Δημοκήρυξ Λιμένος

© Δημοκήρυξ Λιμένος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

© Δημήτρης Λιακόπουλος

Φωτογραφίες: Δημήτριος Ανάγνου

πατήστε εδώ για περισσότερες